

Отримано: 19 березня 2022 р.

Прорецензовано: 26 березня 2022 р.

Прийнято до друку: 28 березня 2022 р.

e-mail: klimov999@gmail.com

DOI: 10.25264/2519-2558-2022-13(81)-284-287

Климова К. Я. Дослідження запозичень у лексико-семантичній групі «одяг і взуття» (на матеріалі активної лексики сучасного студентства). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2022. Вип. 13(81). С. 284–287.

УДК: 81'373:378

ORCID: <https://orcid.org/000-0003-0566-4044>

Климова Катерина Яківна,

доктор педагогічних наук, професор кафедри іноземних мов,
Поліський національний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАПОЗИЧЕНЬ У ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІЙ ГРУПІ «ОДЯГ І ВЗУТТЯ» (НА МАТЕРІАЛІ АКТИВНОЇ ЛЕКСИКИ СУЧАСНОГО СТУДЕНТСТВА)

У статті охарактеризовано лексеми іношомовного походження на позначення назв сучасного одягу та взуття. Під кутом зору соціолінгвістики автор досліджує мовлення українських студентів, застосувавши метод опитування. Аналіз відповідей респондентів засвідчив: 1) відображену в активному словнику студентів тенденцію обирати зручний та універсальний одяг у стилі унісекс; 2) значну кількість варваризмів у назвах молодіжного одягу та взуття, зумовлену впливом глобалізації на індустрію моди; 3) нечіткість тлумачень, попри активне механічне запам'ятовування студентами запозичених найменувань; 4) меншу кількість запозичених лексем на позначення верхнього одягу у порівнянні з найменуваннями повсякденного/спортивного міжсезонного та літнього одягу/взуття; 5) вживання назв аксесуарів для організації студентського побуту; 6) перевагу в активному словнику респондентів назв військового одягу та взуття ЗСУ, із-поміж яких незначна кількість запозичень.

Автор окреслює перспективи дослідження інших аспектів проблеми мовної картини світу у свідомості сучасного українсько-го студентства.

Ключові слова: соціолінгвістика, мовна картина світу, студентство, глобалізація, індустрія моди, лексико-семантична група, запозичена лексика, активний словник.

Kateryna Klymova,

doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Foreign Languages,
Polissya National University

BORROWINGS IN THE LEXICO-SEMANTIC GROUP "CLOTHES AND FOOTWEAR" (BASED ON THE MATERIAL OF ACTIVE VOCABULARY OF MODERN STUDENTS)

The article describes lexical units of foreign origin denoting the names of modern clothes and shoes. From the point of view of sociolinguistics, the author examines the speech of Ukrainian students, using the examination method. The analysis of the respondents' answers showed: 1) the tendency reflected in the active vocabulary of students to choose comfortable and universal clothes in the style of unisex; 2) a significant amount of barbarism in the names of youth clothing and footwear, due to globalization in the fashion industry; 3) unclear interpretations, despite the active mechanical memorization by students of borrowed lexical units; 4) fewer borrowed lexical units to denote outerwear compared to the names of casual / sports off-season and summer clothing / footwear; 5) Usage of different names of containers for the accessories; 6) Active usage of the names of military clothing and footwear of the Armed Forces, among which a small number of borrowings.

Based on sociolinguistic research, the author draws a general conclusion about the influence of borrowed vocabulary on the active vocabulary of future professionals within the lexical-semantic group "Clothing and Footwear" and outlines prospects for researching other aspects of the global picture in the minds of modern Ukrainian students.

Keywords: sociolinguistics, linguistic picture of the world, students, globalization, fashion industry, lexical-semantic group, borrowed vocabulary, active vocabulary.

Вступ. Дослідження запозиченої лексики в мовленні носіїв спирається насамперед на її соціолінгвістичну природу. Соціолінгвістика вже понад сто років вивчає питання взаємозв'язку мови і соціуму. Із-поміж аспектів цієї проблеми мовознавцями (Б. Гавранек, У. Лабов, В. Матезіус, А. Мейс, Е. Сепір, М. Токієда, О. Шахматов, О. Мельничук, В. Русанівський, М. Кочерган, Л. Масенко, Г. Мацюк та ін.) акцентовано увагу на соціальних процесах і відповідно мовній ситуації та мовній політиці в окремо взятій країні; на психологічних чинниках мовленнєвої діяльності носіїв; на питаннях взаємодії мов і культур у світовому комунікативному просторі тощо. Імпонує визначення, запропоноване М. Кочерганом, яке вичерпно окреслює предмет сучасної соціолінгвістики: «Соціолінгвістика – наука, яка вивчає проблеми, пов'язані із соціальною природою мови, її суспільними функціями, механізмом впливу соціальних чинників на мову і роллю мови в житті суспільства» (Кочерган, 1999: 176).

Носій мови як представник соціуму протягом доби перебуває у кількох сферах спілкування – інтимно-сімейній (коло рідних та близьких, сім'я), анонімній (як пішоход, пасажир, покупець, глядач тощо), функціональній (службовець, працівник установ та підприємств, здобувач освіти), неформальній (відвідувач клубів, студій, гуртків за інтересами). Мовленнєва поведінка повсякчас змінюється – залежно від ситуації та умов спілкування змінюється соціальна роль, мовець при цьому щоразу поводить адекватно, тобто відповідає очікуванню вимогам суспільства. Успішна реалізація комунікативного задуму значною мірою залежить від рівня сформованості комунікативних якостей мовлення, таких як: лексичне і фразеологічне багатство, орфоепічна чистота, точність, доступність, доречність, стислість та логічність висловлювань, володіння художніми та технічними засобами вираження, здатність вплинути на адресата вербальними та невербальними засобами.

Приналежність до різних соціальних груп (як елементів соціальної структури суспільства зі своїми ідеями, цінностями, нормами) є відмітною характеристикою сучасної мовної особистості. Йдеться про відкриті соціальні групи (н-д, громадські організації), закриті (обмежені професійною діяльністю), малі групи або масові спільноти (квасігрупи) та ін.

Специфічною соціальною групою, яка характеризується мобільністю, компетентнісною професійною орієнтованістю, особливими умовами організації побуту, дозвілля, психофізіологічними та віковими рисами, є **студентство**. Окрім того, з погляду соціолінгвістики привертає увагу така думка дослідників: “Важливою особливістю студентства є те, що активна взаємодія з різними соціальними утвореннями суспільства, а також специфіка навчання в університеті створюють для студентів великі можливості для спілкування. Тому досить висока *інтенсивність спілкування* – це *специфічна риса студентства* (курсив наш – К. К.)” (Будак, Олексюк, 2018: 35). Розширення комунікативного простору – і відповідно міжмовних контактів – здебільшого за рахунок інтернету, належне володіння інформаційно-комунікаційними технологіями, професійна особистісна вмотивованість до вивчення державної та іноземних мов суттєво впливають на мовну картину світу, яка складається у свідомості студентства як соціальної групи, інтелектуально потужної частини сучасного українського суспільства. Отже, дослідження запозичень в активному словнику здобувачів вищої освіти, здійснене в соціолінгвістичній площині, є, на наш погляд, *актуальним*.

Мета, завдання, методи та матеріали дослідження. Оскільки обсяг статті обмежив висвітлення різноманітних лексико-семантичних полів як складників мовної картини світу, було взято за *мету* охарактеризувати одну з найчисленніших лексико-семантичних груп – “Одяг і взуття” – у мовленні студентської молоді. Досягненню поставленої мети сприяло вирішення таких *завдань*, як збирання, опис та систематизація лексем *методом опитування* – інтерв’ювання та анкетування (залучено 61 респондента – першокурсників факультету права, публічного управління та національної безпеки, а також технологічного факультету Поліського національного університету). Мовознавчий аналіз іншомовної лексики обґрунтовано сучасними дослідженнями з проблеми семантичного засвоєння запозичень (К. Городенська, Н. Гудима (Гудима, 2010), А. Загнітко, М. Зубков, І. Коробова (Коробова, 2018), Л. Масенко, Л. Мацько, А. Олійник, О. Ткаченко та ін.).

Мода в Україні як соціокультурний та естетичний феномен відображає національні та загальносвітові тенденції – глобалізація має істотний вплив на індустрію моди. Дослідники цього поняття виявляють зовнішні та внутрішні процеси, пов’язані зі зміною і виникненням нових термінів і понять сфери моди і одягу: “Одяг – це один із найважливіших атрибутів суспільства, тому лексика, що обслуговує цю сферу життя, перебуває у постійній динаміці. Висока креативність сучасних процесів проєктування, виготовлення та експлуатації одягу спричиняє відповідні зміни в лексиці сучасної мови, що описує поняття сфери «мода і одяг». Період ХХ-ХХІ ст. характеризується глобалізацією моди у сфері одягу, що спричинило стрімкий розвиток понять моди і предметів одягу” (Колосніченко, Процик, 2011: 5).

Світові тренди відображають насамперед попит на зручність, універсальність, простоту крою та естетичність сезонного одягу і взуття. Молодь (зокрема студентська) йде у фарватері моди, тому активніше, ніж інші соціальні групи, засвоює запозичені назви предметів одягу і взуття, а також різноманітних аксесуарів. Джерелом поповнення активного словника у цій лексико-семантичній групі є етикетки продукції у бутиках, а також сайти популярних у світі інтернет-магазинів, де проілюстровано та докладно описано різноманітні товари від виробника.

Респондентам було запропоновано відповісти на запитання:

1. Запишіть назви повсякденного/спортивного міжсезонного та літнього одягу/взуття, якому ви надасте перевагу.
2. Чи користуєтеся ви термоодягом?
3. Який верхній одяг є у вашому гардеробі?
4. Запишіть назви аксесуарів, необхідних у студентському житті.
5. Назвіть одяг і взуття, що наразі користується попитом в Україні.

Аналізуючи відповіді здобувачів вищої освіти, із-поміж яких було 38 юнаків і 23 дівчини, зазначимо, що переважна більшість молодих людей уподобала стиль “унісекс” – зручний та демократичний одяг, що не різниться за статевими ознаками. Зупинимось докладніше на лексемах.

Щодо першого запитання. До назв повсякденного та спортивного міжсезонного й літнього одягу/взуття, яким надають перевагу опитувані, віднесемо такі слова, як: *кардиган, світшот, худі, олімпійка, лонгслів, поло, туніка, джогери, клооти, легінси, кросівки (зокрема снікери), мокасини, кеди, пантолети, ботильйони, лофери, оксфорди, козаки (чоботи), берці*. Попри знання назв одягу та взуття, прозорих тлумачень респонденти не запропонували, орієнтуючись здебільшого на запропоновані виробниками найменування. Спираючись на лексикографічні джерела (Словник української мови у 20-ти томах, словники іншомовних слів та ін.), короткі словникові статті, розміщені на сайтах інтернет-магазинів, матеріали Вікіпедії (як вторинного джерела інформації, яке, однак, було єдиним у деяких випадках) (Новий..., 2008; Словник, 1970–1980; Словник, 2010; Wikipedia; Slovnyk; Wiktionary), ми з’ясували значення слів, із-поміж яких переважають англіцизми. Наведемо деякі з них.

КАРДИГАН – довгий жакет без комірця і лацканів, переважно без гудзиків. Назва походить від прізвища англійського графа Кардигана, який запропонував військовим одягати жилет під формений мундир задля тепла. Потім кардигани почали шити з рукавами для цивільних осіб – чоловіків і жінок. **СВІТШОТ** (запозичення з англійської мови) – светр вільного крою, без застібки, із манжетами на рукавах та по низу виробу. Спочатку призначався для спортсменів, мав логотипи. Сучасні світшоти утеплюють, вони нерідко мають капюшон та кишені. Іще одним різновидом светра з каптуром, який стягується шнурком, є **ХУДІ** (запозичення з англійської мови). Цей светр шийють із м’якої бавовни, він має велику накладну кишеню та вертикальну застібку-блискавку. Виробники використовують українські відповідники до цього запозичення: *бобка, кенгурилка, каптурник, каптурка, байка, кофта з відлогою, кенгуру*. До сучасних футболок/майок відносять такі як: 1) **ЛОНГСЛІВ** (запозичення з англійської мови) – тонка бавовняно-синтетична футболка з круглою горловиною, довгими рукавами, яка облягає тіло; 2) **ПОЛО** (запозичення з англійської мови) повсякденна/офісна або спортивна трикотажна футболка з короткими рукавами, що має коротку застібку та відкладний комір. Виготовляється з еластичної бавовняної тканини піке (трикотажного полотна); 3) **ОЛІМПІЙКА** – спортивна майка. Для занять бігом та велоспортом визначально використовували ще сто років тому такі штани, як **ДЖОТЕРИ** (запозичення з англійської мови) – завдяки зручному крою, м’якій трикотажній тканині та фіксатором на щиколотці. Із ХVІІІ століття відомі **КЮЛОТИ** (запозичення з французької мови) – короткі застібувані під коліном штани, які сучасні молоді люди носять улітку, поряд із шортами. Легким та зручним літнім взуттям для жінок є **ПАНТОЛЕТИ** (запозичення з італійської мови) – різновид сандалів у вигляді підосви, що три-

мається на нозі за допомогою стрічок/ремінців, перекинутих через підйом ступні. У XIX столітті спочатку в селах, а потім і в містах з'явилися ЛО'ФЕРИ (запозичення з англійської мови) – зручні жіночі/чоловічі м'які та легкі туфлі на низьких підборах. Поширенням серед сучасного студентства спортивно-повсякденним взуттям є СНІ'КЕРСИ – кросівки на пласкій підшві (запозичення з англійської мови) (Новий... 2008).

Друге запитання не викликало труднощів – усі респонденти мали уявлення про легкість та зручність *термоодягу*, зазначивши, що користуються ним (приблизно третина опитуваних). Йдеться здебільшого про *флісові термокофти* та *натільну термобілизну*, призначену для збереження й утримання тепла (Voenmag).

Відповіді на третє запитання виявилися менш численними, з огляду на те, що верхній одяг у гардеробі студентів обмежується, як правило, меншою кількістю одиниць та є не таким різноманітним. До загальноживаних назв *куртка*, *дублянка*, *пуховик*, *пальто*, *напівпальто*, *вітровка*, *плащ* додалися запозичення, які привернули увагу, – АНОРА К І ПА РКА. Перше слово позначає пальто з капюшоном, підбите натуральним хутром – цей одяг було створено спочатку для полярних регіонів. Парка довша за анорак і, на відміну від нього, не зав'язується на манжетах та на талії. У сучасній моді обидва слова є взаємозамінними і позначають куртку з капюшоном із тканини, яка не пропускає вологу (Slovnyk; Wiktionary).

Щодо назв аксесуарів, які забезпечують комфортне пересування та проживання студентів (четверте запитання), окрім найуживаніших слів *рюкзак*, *дорожня/транспортна сумка*, *сумка-баул*, *сумка для ноутбука*, *валіза*, деякі респонденти називали такі англіцизми, як: СУМКА-ШО ПЕР та ОРГАНА ЙЗЕР. Перше слово позначає зручну (як правило, м'яку), стильну, практичну та містку сумку для покупок, довжину ручок якої можна регулювати. Шопер нерідко має принт/малюнок і гарно поєднується як зі спортивним, так і з діловим або навіть святковим одягом. Наразі популярністю у молоді користуються різні види органайзерів у вигляді пластикових, дерев'яних, металевих, текстильних складаних скриньок (для косметики, білизни, рукоділля, інструментів, канцелярського приладдя, засобів гігієни, ліків тощо). Цей винахід давніх єгиптян (для зберігання листів та послань) став універсальним мобільним засобом упорядкування та збереження різноманітних предметів постійного індивідуального та спільного користування, замінивши громіздкі шафи та комоди. В умовах цифрових технологій органайзер є аксесуаром ділової людини – це може бути електронний записник для упорядкування персональної інформації (події, контакти тощо), устаткований калькулятором, календарем, мінікомп'ютером та ін. (Slovnyk).

Потужний вплив соціальних чинників на мовлення українського студентства, як і всіх громадян країни, відобразився у відповідях на п'яте запитання. Априорі, що в умовах військової агресії всі респонденти відзначили пріоритетність одягу і взуття для захисників України – насамперед воїнів ЗСУ та бійців територіальної оборони. Наведемо за приклад діяльність всесвітньо відомого українського дизайнера брендового жіночого одягу Андре Тана (Андрія Тищенко), який в умовах війни перейшов на пошиття бронезилетів. На сайтах військових магазинів представлено армійську форму та інше екіпірування ЗСУ в широкому асортименті.

Коли у другій половині XX століття у повсякденній чоловічій/жіночій моді з'явився стиль мілітарі, він привабив молодь насамперед своєю практичністю, комфортністю, кольоровою гамою – створювався романтичний силует мужнього захисника. Наразі армійський одяг надійно охороняє від зовнішніх подразників та факторів життя і здоров'я реальних героїв, які боронять Україну.

Отже, назви повсякденного/спортивного одягу та взуття трансформувалися у військову сферу (Voenmag; Symvolika; Prom.ua): *зимовий військовий костюм*, *військовий бушлат*, *термонатільна білизна*, *військова футболка*, *армійський светр*, *армійський дощовик та пончо*, *маскувальний костюм*, *військові берці*, *гумові чоботи*, *дутики*, *тактичні черевики*, *устілки*, *шнурки*, *шкарпетки*, *бахіли*, *шпи*, *підківки та засоби для догляду*, *тактична кепка*, *флісова шапка*, *балаклава*, *баф*, *каска*, *бронезилет*, *бронепластина*, *спальник*, *каремат*, *тактичний рюкзак*, *баул*, *підсумок*, *гідратор*. Зауважимо, що кількість іншомовних слів на позначення елементів одягу та тактичного взуття української армії є незначною. Для прикладу: 1) БАЛАКЛАВА (англіцизм - слово утворене від власної назви бухти під час Кримської війни) означає трикотажну шапку-маску із прорізами для очей та рота; 2) БАФ (запозичення з іспанської мови, дослівно *шарф*) є багатофункціональним захисним головним убором, безшовним шарфом-хомутом, може мати капюшон та виготовляється із натуральних або синтетичних тканин; 3) КАРЕМАТ (англіцизм; слово утворене в середині минулого століття від назви британської фірми-виробника) – компактний термоізоляційний килимок. Загальноживані запозичення *пончо* (з іспанської) і *баул* (з італійської) наразі також називають предмети, що забезпечують потреби війська.

Висновки. Насамкінець зазначимо, що наша лінгвістична розвідка лише фрагментарно висвітлює проблему взаємодії мови і суспільства, відповідно до поставленої мети. Викладені міркування щодо вмісту запозиченої лексики в одній із найчисленніших лексико-семантичних груп, які складають активний словник студента, можуть бути корисними для дослідження лексико-семантичних полів як складників мовної картини світу.

Література:

- Будак В., Олексюк О. Особливості студентської молоді як суб'єкта освітнього простору університету. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. № 4 (63), 2018. С. 34–42.
- Гудима Н. В. Вплив мовних та позамовних чинників на збагачення словникового складу сучасної української літературної мови. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Випуск XXIII. Частина 4, 2010. С. 308–316.
- Колосніченко М. В., Процик К. Л. *Мода і одяг. Основи проектування та виробництва одягу* : навч. посіб. Київ : КНУТД, 2011. 238 с.
- Кочерган М. П. *Загальне мовознавство : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти*. К. : Вид. центр «Академія», 1999. 288 с.
- Коробова І. О. Семантичне та словотвірне освоєння новітніх запозичень в українській мові : автореф. дис. ... канд. філолог. наук: 10.02.01. Запоріжжя, 2018. 23 с.
- Новий словник іншомовних слів: близько 40 тис. слів і словосполучень / Уклад. Л. Шевченко. Київ : Арій, 2008. 672 с.
- Словник української мови. В 11 т. К.: Наукова думка, 1970-1980. URL: <https://slovnyk.ua/index.php>
- Словник української мови [Текст]: у 20 т. / НАН України, Укр. мов.-інформ. фонд. К.: Наукова думка, 2010. URL: <https://slovnyk.me/dict/newsum>
- <https://gazeta.ua/articles/science-life/kardigan-i-reglan-hto-pridumav-ci-nazvi/868847>
- <https://extremstyle.ua/ua/blog/view/scho-take-longsleev-yak-ee-z-chim-jogo-nositi>

11. [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE_\(%D0%BE%D0%B4%D1%8F%D0%B3\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE_(%D0%BE%D0%B4%D1%8F%D0%B3))
12. <https://www.fatline.com.ua/ua/blog/chto-takoe-bryuki-dzhoggery.html>
13. <https://slovyk.me/dict/vts/%D0%BB%D0%B5%D0%B3%D1%96%D0%BD%D1%81%D0%B8>
14. <https://uk.wiktionary.org/wiki/%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BC%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0>
15. <https://voenmag.com.ua/ua/p878737788-termoflis-obraztsa-pcs.html>
16. <https://symbolika.com.ua/footwear/>
17. <https://prom.ua/ua/p586868897-zimnyaya-voennaya-forma.html>

References:

1. Budak V., Oleksyuk O. (2018). Osoblyvosti students'koyi molodi yak sub'yekta osvith'ooho prostoru universytetu [Features of student youth as a subject of educational space of the university]. *Naukovyy visnyk MNU imeni V. O. Sukhomlyns'koho. Pedagogichni nauky [Scientific Bulletin of V. O. Sukhomlynsky MNU. Pedagogical sciences]*. № 4 (63), S. 34–42 [in Ukrainian].
2. Hudyma N. V. (2010). Vplyv movnykh ta pozamovnykh chynnykiv na zbahachennya slovnykovoho skladu suchasnoyi ukrayins'koyi literaturnoyi movy [Influence of linguistic and extralinguistic factors on the enrichment of the vocabulary of modern Ukrainian literary language]. *Aktual'ni problemy slov'yans'koyi filolohiyi [Current issues of Slavic philology]*. Vypusk XXIII. Chastyna 4. S. 308–316 [in Ukrainian].
3. Kolosnichenko M. V., Protsyk K. L. (2011). Moda i odyah. Osnovy proektuvannya ta vyrobnytstva odyahu [Fashion and clothing. Fundamentals of clothing design and production] : navch. posib. 2011. 238 s. [in Ukrainian].
4. Kocherhan M. P. (1999). Zahal'ne movoznavstvo [General Linguistics] : pidruchnyk dlya studentiv filolohichnykh spetsial'nostey vyshchyykh zakladiv osvity. 288 s. [in Ukrainian].
5. Korobova I. O. (2018). Semantychne ta slovotvirne osvoyennya novitnikh zapozychen' v ukrayins'kiy movi [Semantic and word-forming development of new borrowings in the Ukrainian language] : avtoref. dys. ... kand. filoloh. nauk: 10.02.01. 23 s. [in Ukrainian].
6. Novyy slovnyk inshomovnykh sliv [New dictionary of foreign words]: blyz'ko 40 tys. sliv i slovospoluchen' / Uklad. L. Shevchenko. K., 2008. 672 s. [in Ukrainian].
7. Slovnyk ukrayins'koyi movy [Dictionary of the Ukrainian language]. V 11 t. K.: Naukova dumka, 1970–1980. URL:<https://slovyk.ua/index.php> [in Ukrainian].
8. Slovnyk ukrayins'koyi movy [Dictionary of the Ukrainian language]: u 20 t. / NAN Ukrayiny, Ukr. mov.-inform. fond. K.: Naukova dumka, 2010. – URL:<https://slovyk.me/dict/newsum> [in Ukrainian].
9. https://gazeta.ua/articles/science-life/_kardigan-i-reglan-hto-pridumav-ci-nazvi/868847
10. <https://extremstyle.ua/ua/blog/view/scho-take-longsleev-yak-ee-z-chim-jogo-nositi>
11. [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE_\(%D0%BE%D0%B4%D1%8F%D0%B3\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE_(%D0%BE%D0%B4%D1%8F%D0%B3))
12. <https://www.fatline.com.ua/ua/blog/chto-takoe-bryuki-dzhoggery.html>
13. <https://slovyk.me/dict/vts/%D0%BB%D0%B5%D0%B3%D1%96%D0%BD%D1%81%D0%B8>
14. <https://uk.wiktionary.org/wiki/%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BC%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0>
15. <https://voenmag.com.ua/ua/p878737788-termoflis-obraztsa-pcs.html>
16. <https://symbolika.com.ua/footwear/>
17. <https://prom.ua/ua/p586868897-zimnyaya-voennaya-forma.html>